

Kadın Suçluluğu

Nida Çakır

Samsun Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü,
Samsun, Türkiye,
nidacakir06@gmail.com,
ror.org/02brte405

Geliş Tarihi/Received: 01.05.2024
Kabul Tarihi/Accepted: 10.06.2024
Yayımlanma Tarihi/ Available Online:
26.05.2025

Kitap Bilgileri/Book Information

Yazar/Author: H. Dilara Ağaoğlu Canay

Yayınevi/Publisher: Astana Yayınları

Basım Yılı/Year of Publication: 2022

Sayfa Sayısı/Number of Pages: 135

Hatike Dilara Ağaoğlu Canay'ın yazdığı *Kadın Suçluluğu* başlıklı kitap, 2004 yılında tamamlanmış ve 2015 yılında basılmış bir yüksek lisans tezidir. Kitabın ikinci baskısı 2022 yılında basılmıştır.

Kadın ve suç ilişkisi toplumlar tarafından farklı yorumlanmaktadır. Kadın suçluluğu genel itibariyle psikolojik, sosyal ve ekonomik faktörlerle ilişkilendirilmektedir. Bu bağlamda toplumsal cinsiyet rolleri, aile içi şiddet ya da istismar ve maruz bırakıldıkları baskılar, kadınların suç işleme nedenleri olarak görülmektedir.

Kadın suçluluğu başlıklı kitapta kadın suçluluğunun toplumsal nedenlerine yönelik farklı perspektiflerden bakış açısı mevcuttur. Yazarın, teoriler üzerine yaptığı incelemeler ve yapılan çalışmaları derlediği analizlerle kapsamlı bir anlatım sağlanmıştır. Kitap, *Kadın Suçluluğunun Anlamı, Kadın Suçluluğunu Açıklayan Görüşler ve Örnek Suçlarda Kadın Suçluluğu* olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

Kitabın ilk bölümünde suç, sapma, kadın suçluluğu ve feminizm ile kadın suçluluğu konularına yer verilmiştir. Kadın suçluluğunu açıklamadan önce genel terimleri açıkladığı bu bölümde suç ve sapma tanımı üzerinde durulmuştur. Suç davranışını kavramak için sapmanın ne olduğunu, aralarındaki ilişkiyi ve etkilerini iyi anlamak gerekmektedir. Sapma, toplumsal düzeni ihlal eden bir davranış türüdür. Ayrımcılığa maruz kalan birey sapma davranışında bulunabilir. Ayrıca, sapma incelenirken alt kültüre de odaklanılmaktadır. Toplumun genelinin kabul ettiği kültürden uzak azınlık grupların bu duruma karşı çıkması ve adaptasyon aşamasında sorun yaşaması sapmanın sonucu olarak görülmektedir. Sapma davranışında bulunan kişinin bu davranışı sonucunda toplum tarafından etiketlenmesi, kişinin davranışlarını ve oluşturacağı kimliği değiştirebilir. Bölümde kullanılan kaynaklar, farklı disiplinlerin karşılaştırılması suç ve sapma konusunda detaylı bir anlatım sunmaktadır. Yazar, bu alt başlık içerisinde kadın suçluluğundan bahsetmiştir ve suç ve sapma davranışlarına yönelik açıklamalarla kadın suçluluğu için bir bakış açısı sunmuştur. Kadınların suç işleme motivasyonları erkeklerden oldukça farklıdır. Suç türleri ve ekonomik statüler bu farklar arasındadır. Kadınların suça yönelmesinde ihmal, ekonomik zorluklar, aile içi şiddet yer alırken erkeklerin suça yönelmesinde güç, statü gibi faktörler yer almaktadır ve fiziksel şiddet içeren suçlarda kadınlardan ziyade erkekler anılmaktadırlar. Yine bu bölüm içerisinde feminizmin genel özellikleri, feminist hukuk, feminist kriminoloji ve feminist yöntemden bahsedilmiştir.

Kitabın ikinci bölümünde kadın suçluluğunu açıklayan görüşlere yer verilmiştir. Bu noktada kadın suçluluğunu biyolojik cinsiyet ve toplumsal cinsiyet bağlamında niceliksel olarak açıklayan görüşlere

yer vermiştir. Lombroso, Ferrero, Freud, W.I. Thomas, Glueck ve Glueck gibi isimlerden yararlanarak biyolojik görüşleri ifade etmiştir. Kadın suçluluğunu niceliksel olarak açıklayan görüşler için centilmenlik teorisi, kontrol teorisi, güç-kontrol teorisi, özgürleşme teorisi ve ekonomik teorilerden yararlanmıştır. Centilmenlik teorisi, kadınların erkeklere nazaran daha savunmasız ve hassas olmalarından kaynaklı daha hafif cezalar adlıkları ya da daha hoşgörülü yaklaşıldığı görüşünü savunmaktadır. Kontrol teorisi, kadınların suç davranışı göstermesine neden olan koşulları anlayabilecek bir çerçeve hazırlamakta ve suça etki eden faktörleri açıklamaktadır. Güç-Kontrol teorisi, suçlulukta cinsiyet rolleri ve güç dinamiklerinin etkilerine odaklanmaktadır. Özgürleşme teorileri, kadınların cinsiyet rollerinden uzaklaşması, eşitlik ve özgürlük elde etmesi sonucu suç işleme konusunda fırsat ve motivasyona sahip olduklarını savunmaktadır. Ekonomik teorilere göre, kadının suç işleme nedeni yoksulluk ve çocuklarını ya da ailesini geçindirmek zorunda olmasıdır. Diğer teorilere nazaran ekonomik teoriler kadının suç işlemede nedenselliğe odaklanmaktadır. Yazar, bu bölüm içerisinde Bad/Mad ve Azize/Sürtük kavram ikiliklerine de yer vermiştir. Bu ikilem, kadınlara iyi ya da kötü roller arasında bir seçim yapma zorunluluğunu ifade etmek için kullanılmaktadır. Bad/Mad, kadınların toplumun belirlediği normlara uymayan kadınlar için kullanılır. Toplumun belirlediği normlara uyan kadınlar azize olarak görülür ya da toplumun belirlediği normlara uymadığı için sürtük damgası yemektir.

Kitabın üçüncü bölümüne gelindiğinde örnek suçlar üzerinde kadın suçluluğu açıklanmıştır. Anne Worral'ın 13 suçlu kadınla yaptığı görüşmelerdeki verilerinden faydalanılmıştır. Worral, veriler doğrultusunda kadınların suç işlediklerinde sosyal statülerini kaybettikleri ve suçluluk duygusuyla özsaygısını yitirdikleri sonucuna varmıştır. Örnek suçlar için tarihsel süreç üzerinde durulmuştur. Tarihsel süreç içerisinde kadın suçluluğu kavramını, cadılık, zina, fahişelik, çocuk düşürme (kürtaj), çocuk öldürme (infantisite) ve ensest suçlarıyla açıklamıştır. Bu bölüm içerisinde herkesin işleyebileceği suçlarda kadının faillğine de yer verilmiştir. İlki, insan öldürme ve şiddet gören kadın sendromudur. İnsan öldüren kadınlar üzerine yapılan çalışmalardan edinilen bulgular doğrultusunda evli kadınların aile içi şiddete maruz kalmasından, kendilerinin ya da yakınlarının cinsel şiddete maruz kalması sonucunda bu suç eylemini gerçekleştirdikleri ortaya çıkmıştır. İkincisi, hırsızlık suçudur. Chesney-Lind'in çalışmasından yola çıkılarak kadınların çaldıkları şeylerin erkeklerden farklı olduğu sonucuna varılmış ve sahip olmak isteyip alamadıkları kozmetik malzemeleri, mücevher ya da giyecek gibi kişisel ihtiyaçlar olduğu vurgulanmıştır. Üçüncüsü, ekonomik nitelikli suçlardır. Kadınların erkeklere göre zimmetlerine az miktarda para geçirdikleri gözlemlenmiştir. Kadınların düşük pozisyonlarda ve az ücretlerde çalışmalarından kaynaklı az parayı kontrol edebilmeleri bunun nedeni olarak görülmüştür. Dördüncüsü, örgütsel ve siyasal nitelikli suçlardır (Uyuşturucu, çete, terör). Araştırmalar, uyuşturucu kullanan kadınların uyuşturucu kullanan erkeklerle ilişkisi olduğu yönündedir. Uyuşturucu kullanan kadınların daha çok medikal ilaçlar tercih ettiği gözlemlenmiştir. Çete suçlarıyla ilgili olarak Chesney-Lind'in bulgularına yer verilmiştir. Bulgulara göre, çete suçlarında kadının yeri diğer suçlardan ayrı olarak cinsiyetine bağlıdır. Cinsiyet rolleri, çete içerisinde iş bölümü belirlemede etken olarak görülmüştür. Kadın siyasi suçlu ya da teröristi tanımlamak için cinsiyet merkezli yöntem seçilmiştir. Kadın teröristin çirkin, erkeksi ve zalim olması beklenmektedir. Bu noktada kadının rolü cinsel kimliğinden sıyrılması üzerine olmuştur.

Kitap genel hatlarıyla incelendiğinde, kadın suçluluğu kapsamlı bir şekilde ele alınmaktadır. Son yıllarda kadın ve suç konusunda yapılan çalışmaların farkındalık oluşturması nedeniyle konunun gelişimi için önemli bir yere sahiptir. Yalın bir dil kullanılmasından ötürü anlaşılması kolay ve akıcıdır. Kadın ve suç ilişkisi için genelden özele bir anlatım sunulmaktadır. Konunun sosyoloji, biyoloji, psikoloji ve kriminoloji gibi diğer disiplinlerle birlikte incelemesi alanlar arasında ilişki kurabilmeyi sağlamıştır. Teoriler ve yapılan araştırmalarla konunun beslenmesi akılda kalıcılığı arttırmaktadır. Teoriyle anlatılan konuların ardından uygulamalarla örneklendirilmesi bağlantı kurmayı kolaylaştırmıştır. İstatistikler sayesinde yıllar içinde oluşan değişim görünür hale gelmiştir. Teorilere dair eleştirilerde

bulunulması, teorilerin güçlü ve zayıf yönlerinin okuyucu tarafından tartışılması ve konunun pekiştirilmesi açısından önem kazanmaktadır. Kitabın içeriği göz önünde bulundurulduğunda sosyal bilimler için önemli bir katkı sunmaktadır.